



A világ legnagyobb katonája magyar. Miska huszár száztonnás szobra Pákozdon. (2. old.)



Egy irányból jó a fény? Egyfelé igyekszem én. (7. old.)



A pókfonal szilárdabb az acélhuzalnál, milliárdnyi kis forgócsapágyból áll. (19. old.)



# NAPSUGÁR

# 3.

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIII. ÉVFOLYAM • 699. SZÁM

2019. MÁRCIUS

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

## Piros-fehér-zöld

A Piros nekem csatazaj,  
tűz színe, mi szívemben ég,  
forradalom és lobogás,  
szabadság, izzó szenvedély.

A Fehér nekem hóesés,  
elrejt a szemetet,  
egy pillantásra minden szép,  
örülhetnek a gyerekek.

Zöld a rét, a dús mező,  
az erdő és a madarak,  
az élet maga is zöld talán,  
s a tavasz is a fák alatt.



Ez a piros-fehér-zöld virág  
a nagyváradi D. Cantemir Isko-  
lában nyílt ki, **Stanca Melinda**  
tanító néni osztályában.

*Ha elesik kettő-három,  
lesz helyette tizenhárom,  
éljen a magyar szabadság,  
éljen a haza!*

**Bunău Irén tanító néni** árpádi  
kisdíákjai egy regiment nyalka  
huszárral ünneplik  
Március 15-ét.



12,5 méter magas a világ legnagyobb  
huszárszobra. Alkotója Rohonczy  
István. Miska huszár a magyar vitézség  
jelképe. Nevét onnan kapta, hogy a  
győztes pákozdi csata 1848. szeptem-  
ber 29-én, Szent Mihály napján volt.

BALAJTHY FERENC

## Miska huszár szobra

Száztonnás a vasbeton Miska huszár.  
A világ legnagyobb katonája magyar.  
A pákozdi Bogár-dombon fut a futár,  
S hirdeti: az emlék él, és szólni akar!

Mint dicső csatákban hősi harcosok,  
Rendíthetetlen az új ólomkatona! –  
Villannak a kardok, peregnek a dobok,  
Tábortüzet gyújt az utolsó vacsora...

Áloműző reggel harcra kész a sereg,  
Emberhad árad, s felizzik a holt terep,  
Győzelem hajt előre embert és lovat!

Ágyúfüst szürkéllik, menekül az ellen,  
Honföldet a huszár vérével fölszentel,  
S az utóknak hálája e földből fogan! –

KISS LEHEL

## Mit álmodtál, kis huszár?

– Eresz alatt aludtál,  
mit álmodtál, kis huszár?  
– Azt álmodtam, sűrű tölgyfalombban  
galambpárom mellett galamb voltam.

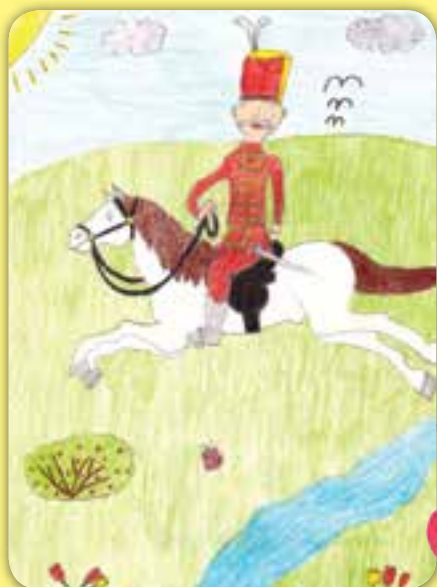
– Tölgyfa alatt aludtál,  
mit álmodtál, kis huszár?  
– Azt álmodtam, nincs nyereg, se patkó,  
és a Rárom csillagjáró vadló.

– Az ég alatt aludtál,  
mit álmodtál, kis huszár?  
– Azt álmodtam, hogy meleg a harmat,  
s jó anyácskám virágba takargat.

– Zöld fű alatt alszol már,  
miről álmodsz, kis huszár?  
– Nem álmodom, megszökött az álmom.  
Nyergelj gyorsan, érd utol, barátom!



Kis nemzetőrök Ivóban.  
Nagy Lenke tanító néni osztálya  
ünneplésre készen 170 évvel  
a forradalom után.



Lunka Kinga  
rajza, Nyárad-  
szereda



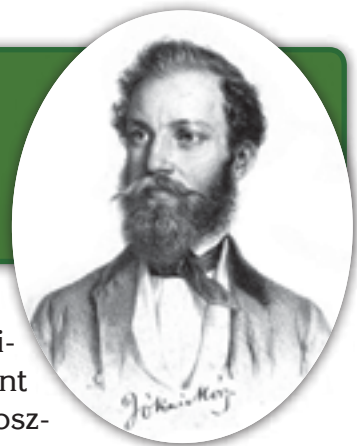
Károly Veronika csikme-  
nasági tanítványa, Jakab  
Anna saját kézlenyomatá-  
ból vágta ki az 1848-as hősök fáját,  
melynek ágain nemzeti szabadságunk  
és büszkeségünk virul.

*Van élet és magyarságtudat itt  
a végvárakban is – írta  
Kürti Csilla tanító néni Bogdándról.  
– Kicsiny településünk apraja és  
nagyja büszkén viselte  
Március 15-én a kokárdát, s reméli,  
méltó lesz elődei nagy híréhez.*



# Kossuth toborzója

JÓKAI MÓR nyomán



**D**élután indultunk a vasúton. A ceglédi állomáson véletlenül találkoztunk a Földvály-féle önkéntes csapat utóhadával. Szolgálati idejük lejárt, hazatérőben voltak. Az al-dunai harcterről jöttek. Vállukra vették a lábhoz tett fegyvert, s követték Kossuthot, a szónokot, kit Ceglédre már háromszáz csapatpróbált bajnok kísért.

A hír villáma járt mindenütt előtte.

A ceglédi vásártéren férfiak és nők tengere várt reá. Kossuth kerek, fekete kalapot viselt hátralengő, fekete tollal. Viselete egyszerű volt, mint mindig.

Hanem mikor szólt, óh, akkor bíbor és arany volt rajta minden. Úgy árasztani maga körül a fényt soha szónok nem tudta, mint ő. És soha őt magát úgy szónokolni nem hallottam, mint e napok alatt. Nem mondta el ugyanazon beszédét, amit itt vagy amott hallottunk már tőle. Mást, mindig olyant rögtönzött, amit a bel-

ső hév sugallt ajkaira. A nép sírt, mint ahogy sírnak az oroszok.

– Eljöttem, hogy megkérdezzem a magyar nemzettől, hogy igaz-e hát, hogy meg akar halni gyaláztatosan, vagy élni akar dicsőségesen – szegezte hallgatóinak a kérdést, s egy óra múlva Cegléd minden férfi lakója talpra állt, a vezéreket kinevezték, a tömeget csapatokra osztották.

Kossuth még aznap este továbbment.

Nagykőrösön megismétlődött ugyanazon jelenet, csak lámpák világa, csillagok fénye mellett.

Október 3-án rendezett sorokban vonultak végig Pest főutcáin az önkéntes csapatok. Előbb a bécsi légió. Feketeruhás, lelkesült ifjak ezüst halálfővel a kalapjuk mellett. Azután egy csapat tiroli vadász saját nemzeti viseleté-



Kossuth Lajos  
1848 áprilisában



Borsos József:  
Nemzetőr



Kossuth-zászlók alatt vonulók 1848-ban.  
Barabás Miklós festménye



A szabadságharc egyik zászlója

ben. Azután egy század francia, akik Magyarország földjén laktak. A Marseillaise-t énekelték.

És azután, mint egy félelmetes óriáskígyó, amelynek háta pikkelyek helyett kaszáktól és szuronyoktól fénylik, jött egy csapatban a háromezer ceglédi önkéntes. Háromezer ember harogó hangon énekelt:

Kossuth Lajos azt üzente,  
Elfogyott a regimentje.  
Ha elesik kettő-három,  
Lesz helyette tizenhárom.  
Éljen a magyar szabadság,  
Éljen a haza!

Nem tudom, ki mit érez, midőn e dalt legelőször hallja. Én sírtam.



ARANY JÁNOS

## Rásüt az esthajnal

Rásüt az esthajnal  
Vásárhelyi tóra,  
Ott legel a ménes:  
Hol a számadója?  
Hol a számadó vagy  
Legalább bojtárja,  
A szegény honvédet  
Hogy meg sem kínálja?

Itt van, itt tanyáztat  
Számadó, bojtár is, –  
Megkerül estenden  
Bujdosó betyár is:  
Gyere bé, barátom,  
Van minálunk, gyere,  
Szökött katonának  
Egy karéj kenyere.

Az vagyok, elszöktem,  
Dicsekszem is véle:  
Nyolcszázharmincegyben  
Fogtak volt kötéllel, –  
És azóta mindig  
A császárt szolgáltam,  
Fogadom, egy sem volt  
Jobb kutyája nálam.

## Elindult már

Népdal

Elindult már Kossuth is,  
véle a regiment is.  
Megismerni messziről,  
darutollas kalapja tetejéről.

Kossuth Lajost az anyja  
keservesen siratja.  
Ne sírjon, édesanyám,  
Kis Magyarországért  
magam megvívnam.

Huszár Bem tábornok  
győztes seregéből a nagy-  
szebeni csatában  
1849. március 11-én.  
Részlet Jan Styka lengyel  
festő 120 méter hosszú,  
15 méter magas  
Erdélyi Körképéből.

Meg is szeretett, mert  
Haza sem eresztett,  
Adott a mellemre  
Krajcáros keresztet.  
Mármost azt akarná,  
Hogy e réz keresztért  
Ontsam neki én az  
Ártatlan magyar vért.

Száradjon el inkább  
A két kezem vállig,  
Hisz még énbőlőlem  
Derék honvéd válik;  
Megyek Debrecenbe,  
Jó éjszakát, bátya, –  
Leszek, míg a világ,  
Kossuth katonája,  
Ország katonája.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

## Tavas van

Tavas van, végre tavasz van,  
nem ülök nyakig panaszban,  
hogy jaj, úgy fázik a kezem,  
s didereg a szervezetem.  
Lehetek kint csak úgy, lazán,  
nem kell bekötözni a szám,  
nagykabátom ne is lássam,  
kit érdekel, hol a sálam?!  
Egy a fontos, mindent lehet,  
mikor nem fázik a kezed!

LÁSZLÓ NOÉMI

## Ünnep

Valamikor, régen, tudtam szavalni.  
Most, ha kiállok középre, végem!  
Segítség! Oda az üdvösségem!

Lángol a fülem. Torkomban gombóc.  
Hang, persze, semmi. Hangsúlyos ütem?  
Ütemhangsúlyos? Magyaros legyen!

Zsinóros, pántlikás, bársonyos, fekete.  
Fehér ing, ropogós, minden más: ámitás.  
Szédülök. Elszúrtam, nem vitás!

Elfelejtettem. Fekete zongora?  
Csikorog élesen? Létező retten?  
Látom, a zsűri elégedetlen.

Rakjuk a tornyot.  
Száll a csuhé. Vége, juhé!  
Hasam is korgott!

CSEH KATALIN

## Tavas

Felhő táncol,  
és viháncol,  
cseresznyeágról  
leszáll a hold:  
mosolyog,  
mosolyog,  
sövény mellett  
sompolyog,  
csönd ablakán  
beragyog.

Csillagkönyv  
gurul a földre,  
lesz belőle  
gyöngyszem,  
továbbgördül  
könyven:  
álmimba  
pottyán,  
kifogom én  
gyorsan.  
Benne ragyog  
a tavasz:  
picinyke még,  
egy arasz.  
Megnő majd rendre,  
s kiviszem a kertbe.

BERTÓTI JOHANNA

## Tavaszi ébredés

Olvad már a hóaplan,  
madár dalol, rügy pattan.  
A földből kikandikálnak  
piciny bimbók, zsenge száruk.  
Ébrednek a virágok:  
– Én bizony tovább nem várok!  
– Elmúlt ideje a hónap!  
Ásítognak, nyújtózkodnak.  
– És hogyha már felébredtünk,  
Napfürdőzni volna kedvünk!  
Nevetgél együtt velük  
csiklandozva levelük  
a csintalan szellő.  
Oszlik fenn a felhő.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

## Árnyék

Egy irányból jó a fény?  
Egyfelé igyekszem én.  
Két lámpa süt két oldalról?  
Ketten leszünk, jobbról-balról.  
Reflektorfényben fociznál?  
Négyen futunk lábaidnál.  
S éjjel, mikor nincsen lámpa?  
Nem tudjuk, ki kinek árnya.

## Follhegy



*Nem mindegy, hogy ha testvére van az embernek, nagyobb-e a testvér vagy kisebb. Ketten voltunk, én a kisebbik testvér voltam. Bátyám képregényeket rajzolt, fordultatos és vicces történeteket idegen bolygókra eljutó űrhajósokról, indiánokról és vadnyugati vadászokról. Nekem is ez lett az első önkifejezési formám: előbb szöveg nélküli, aztán nagy nyomtatott betűkkel írt szóbuborékos képregényeket rajzoltam. Figyeltem a képeket a könyvekben is: a Micimackót a kötet rajzai miatt is szerettem, a magyar gyermekirodalom és meseirodalom pedig sokáig Rusz Líviául és Deák Ferencül szólalt meg számomra. Egy darabig a szüleim és nagyszüleim olvasták nekem a meséket, egyszer aztán nagymamám ravaszul rávetett, hogy inkább én olvassak neki, mondván, hogy gyengül a szeme. Ugyanígy, szinte észrevétlenül kerültem át az írás egyik oldaláról is a másikra. Egyik emlékpillanatban még nekem olvasnak a felnőttek, és nekem írják a könyvek a meséket. A következőben én olvasok fel nagymamámnak, és én írok verses történetet és tavaszos verset a Napsugárnak.*

# Vállalkozás

## 1911/1911/KO592

**A**tavasz, mint zöld uszályos, lenge balerina szökellt domb-ról-dombra, fáról-fára. Nyomában a kéregtakarók alól kikandikáltak a kíváncsi rügyek. A levegőből madárfütty záporozott.

Teofil, a törpe kopott hátizsákját foltogatta a tornácon. Unokája, Tuli éppen egy békával kötött barátságot egy tócsa mellett. Felesége, Terka az éléskamrában szöszmötölt.

– Baj van, Teofil, rohamosan fogy az élelmiszer-tartalékunk. Hogyan fogjuk kihúzni a következő termésig? – szólt férjéhez gondterhelten.

– Ne félj, Anyjuk, nem fogunk hiányt szenvedni semmiben. Kitaláltam valamit: vállalkozásba kezdek. Rendbe hozom ezt a lyukas hátizsákot, s elutazom a nagyvilágba kifürkészni, hogy mire van kereslet.

– Csak nem akarod eladni az erdőt a fejünk felől? – lepődött meg Terka.

– Bízál csak bennem, nem lesz az erdőnek bántódása – fogta rövidre a szót Teofil, be-

csomagolt, és elbúcsúzott családjától.

– Vigyél magaddal, Nagytata, én is szeretnék üzletelni – főzte Teofil Tuli.

– Nem tarthatsz velem, mert viszon- tagságos út áll előt- tem. Majd legközelebb – ígérte az öreg törpe, és útra kelt.

Lassan telt az idő. Tuli folyton az ösvényt leste. Terkát is kikezdte a türelmetlenség.

– Hová mehetett ez az ember? Csak nem a világ végére, ahonnan nem vezet vissza út? – töprengett a távolságot kémelve.

– Lehet, hogy aranybányára lelt, és nem tudja hazacipelni a rengeteg kincset. Utána kellene mennünk, hogy segítsünk neki – mondta Tuli tettere készen.

– Ugyan, kisunokám, az aranybányákat sárkányok őrzik. A magunk fajtáknak be kell érnünk az aranygaluskával, az aranyesővel – intette le a nagymama.

Be se fejezte a mondatot, amikor Tuli felkiáltott:

– Nézd, Nagymama, ott jön egy teve – mutatott az ösvény





irányába. – Nem is egy, hanem egy egész karaván! – ujjongott.

– Te kiszáradt szederbokor! – csapta össze a kezét Terka. – Csak nem valamelyik állatkertből szabadultak el ezek az ormótlan, rusnya állatok?

Amikor észrevette, hogy a tevéken turbanos, sötét bőrű alakok bámészkodnak szerteszt, végleg kétségbe esett.

– Fogadok, hogy ezek sivatagi banditák. Gyere gyorsan, bújjunk el – mondta maga után vonszolva tiltakozó unokáját.

Ekkor az egyik teve púpja mögül ismerős hang szólalt meg:

– Ne meneküljete, én vagyok az, Teofil. Ezek a kedves emberek pedig az üzletfeleim! – kiáltotta az öreg törpe, miközben egy kötélhágcsón leereszkedett a teve hátáról.

– Mit kell még megérnem?! – fogta a fejét Terka. – Sejthettem volna, hogy a te műved ez a cirkusza illő felvonulás!

Ám Tuli másképp vélekedett. Nagypapa nyakába ugrott, alig bírt az örömevel, hogy egy ilyen szokatlan esemény helyszíne lett az erdő. A következő pillanatban már a kötélhágcsón mászott felfele a teve oldalán, és meg sem állt a púpjáig.

Teofil a tisztáson táboroztatta le a vendégeket, akik úgy csodálták az erdőt, mint ha egy túlvilági tájat látnának. Amikor jól kibámészkodták magukat, leoldozták a tevékről a csicseriborsóval, zebusajttal, fűmagokkal, pálmagyümölcszel teli zsákokat. Az éléskamra színültig telt a rengeteg különleges élelemmel.

– Kik ezek? – kérdezte döbbenetben Terka.

– Tuaregek. A Szahara sivatagban találtam rájuk. A tuareg szó kék fátyolos embert jelent, mert mint láthatod, kék a fejükre csavart vászonkendőjük, a lepel-ruhájuk – mutatta be üzletfeleit a törpe. – Útközben sokat beszélgettünk, összebarátkoztunk. Képzeld, azt tartják, hogy Isten azért teremtette a vízben gazdag országokat, hogy az emberek boldogok legyenek, a sivatagokat pedig azért, hogy ráleljenek a lelkükre.

– Így járnak azok, akik külön helyen tartják a lelküket meg a boldogságukat – bölcsekedett Terka. – És mit kérnek az élelemért cserébe?

– Tulajdonképpen semmiséget. Azt, ami náluk hiánycikk, és nálunk döggel terem. Megkínáljuk őket egy kis harapnivalóval, forrásvízzel, aztán kezddhetjük is a szüretet, mert sietnek haza, hosszú út áll előttük.

Falatozás után Teofil sorba állította a tuaregeket, és kijelölte mindenkinek a pászmáját.

Terka és Tuli kíváncsian figyelte az előkészületeket. Teofil megmutatta a vendégeknek, miként kell eljárniuk: egy terebélyes bükk elé állt, lehajolt, és nagy gonddal, körültekintéssel felgöngyölte a fa árnyékát, vigyázva, hogy semmi se maradjon ki belőle. A többiek követték példáját.

Terka tuskóvá vált a döbbenettől.

– Teofil, te árnyékkal kereskedsz? Mi lesz velünk, ha nem lesz hol hűsölnünk a forró nyári napokon?

– Fölöslegesen aggódsz, Anyjuk, az árnyék szapora. Látod? Máris új terem – nyugtatta meg feleségét Teofil.

A tuaregek szorgalmasan szüreteltek. Különös érdeklődést mutattak a félárnyékok iránt. Tevéik jóízűen lakmározták a lombokat.

Mire leszállt az este, felhajtogatták az aznap termett legkisebb árnyékot is, egy fűszál sem maradt ki. Búcsúzásként pálmaborral koccintották el az áldomást, az árnyék-göngyölegeket felkötötték a tevékre, melyek olyan könnyedén indultak újukra hatalmas málháikkal, mintha semmi sem lenne a hátukon.

Néhány hét múlva a tuaregek hazaértek a Szaharába. Lerakodtak, s mint finom szőnyegetek, szétterítették az erdő árnyékait a puha, homokborította tájon.

Családjukkal, barátaikkal, azóta is azokon heverésznek, hűsölnek, s ha az árnyékszőnyegek elkopnak, azonnal útnak indítják a következő karavánt, és vásárolnak Teofiltól egy újabb évre való.



# HEJNAL KRAKKÓBAN



**N**em sajtóhiba. A *hejnal* a magyar *hajnal* szóból ered. Így hívják a krakkói Mária-templom tornyában 700 éve felcsendülő kürtszót. A turisták kedvéért ma már óránként harsan fel, de régen hajnalban és este a városkapuk nyitását, zárását jelezte vagy veszélyt: tüzet, ellenséget. A dallam hirtelen szakad meg annak emlékére, hogy a legenda szerint a tatárbetöréskor az őr kétségbeesett kürtszóval ébresztette a várost, míg a torkát átlövő nyilvessző el nem némította.

Mindenki kíváncsian hallgatja, mi viszont értjük is, mit jelent a hejnal. Nemcsak ezt, sok magyar szót lehetett hallani hajdanában Lengyelhonban.

Februárban meséltem, hogy IV. Béla két leányát is lengyel fejedelemhez adta feleségül. Szent Kinga és Boldog Jolán alakját nagy tisztelet övezi ma is, hiszen imával, adományokkal, tevékeny szeretettel sokat tettek a lengyelekért, a kereszténységért.

Seregnyi Árpád-házi magyar királyleányról tudunk, akik – bármilyen messzi földre rendelte őket királyi apjuk vagy az ország érdeke – kiragyogtak környezetükből hitük erejével, emberi nagyságukkal, műveltségükkel. Méltán avatták sokukat szentté vagy boldoggá, méltán szerepel nevük új hazájuk történelmi nagyságai között. Az viszont méltatlan, hogy a magyarok nem büszkék rájuk.

**Keressd ki e tanév Kószabósa-meséiből néhány idegenben híressé lett magyar királylány nevét.**

A középkorban sokáig csak fiúk örökölhették a koronát. Az Árpád-ház, ősi nevén Turul-nemzetség 1301-ben a fiúutód nélkül elhunyt III. András királyunkkal fiúágon kihalt. De az Árpádok vérét Európa-szerte sok uralkodócsaládban magyar királylányok örökítették tovább. Ezen az alapon szerezte meg a magyar koronát Árpád-házi Mária nápolyi királyné unokája, Károly Róbert Anjou-herceg is.

Magyar Mária (*Maria d'Ungheria*) nápolyi királyné is megérdemelne egy mesét, de sajnos nincs terünk rá. Annyit jegyeztek meg róla, hogy 14 gyermeket szült, és dédnagymamaként halt meg 65 évesen, ami abban a korban világcsodája volt. Mária megérte, hogy

unokáját, Károly Róbertet I. Károly néven Magyarország királyává koronázzák.

Károly erős országot hagyott fiára, I. Lajos királyra, akit Nagy Lajos néven tisztel a magyar történelem.

Ő az, aki e kis kitérő után visszavezet minket Lengyelországba. Két szálon futnak hozzá a lengyel nyomok: édesanyja lengyel királyleány volt, ő maga pedig Lengyelország királya lett.

S lám, milyen kicsi a világ, és milyen izgalmas a nyomkeresés! Nagy Lajos királyunk lengyel édesanyja, Łokietek Erzsébet ereiben is folyt magyar vér, hiszen ő nem más, mint Árpád-házi Boldog Jolán unokája.

Nagy Lajost Anjou-házi királyként jegyzi a történelem.



**Nagy Lajos király a Képes Krónikában**



**Lajos király lovagi vértete**

Pedig a két magyar dédanya – apai ágon Mária nápolyi királyné, anyai oldalon Jolán lengyel fejedelemasszony – 25%-nyi Árpád-vért is oltott ereibe. A fát egyetlen oltoágacska is megnemesíti. Ezt üzeni a magyar Anjou-házi királyok címere, amelynek felét Anjou-liliomok, felét piros-fehér Árpád-sávok ékesítik.

Lajos lovagi vértézete és királyi dolmánya viszont teljes egészében Árpád-sávok volt. Mintha a csatatéren és az országlásban egész lényével Árpád-házi őseinek testi-lelki nagyságába akart volna öltözni. Koronázása után Szent László sírjánál tett esküt, hogy követni fogja példáját.

Korának legnagyobb uralkodója volt. Magyarország soha nem volt olyan nagy, erős és megbecsült, mint az ő idejében. De erejét, idejét felemésztette saját országának gondja. Amikor nagybátyja, Łokietek Kázmér lengyel király fiúutód nélkül halt meg, elfogadta ugyan a lengyel trónt, 1370-ben Krakkóban meg is koronázták, de a kormányzással édesanyját bízta meg. Ő maga csak akkor sietett Lengyelországba, ha lázadás vagy ellenség fenyegetett. Nem csoda, hogy a lengyelek egyszerűen Magyar Lajosként (*Ludwik Węgierski*) tartják számon, nem teszik hozzá a Nagy jelzőt.

Mivel fia nem született, Lajos törvényekkel biztosította, hogy leányát, Máriát a magyar és a lengyel rendek is elfogadják királyuknak. De a lengyelek követelték, hogy királynőjük Krakkóban székeljen. Így lett Mária húga, Hedvig a lengyelek királynője. Jadwigának hívták, és nagyon szerették.

1384-ben Krakkóban koronázták meg mindössze tízévesen. Még négyéves korában eljegyezték Habsburg Vilmos herceggel, akit Hedvig – ritka volt ez a királyi kényszerhá-



Hedvig és Ulászló a krakkói egyetem festményén

zasságok korában – rajongva szeretett, de a lengyelek elűzték a Habsburg herceget.

A még barbár litvánok 22 évvel idősebb fejedelemre, Jagelló Ulászló feleségül kérte a gyönyörű Hedviget. A kedvéért hajlandó volt megkeresztelkedni, ellenségből szövetségessé szelídülni. Hedvig Istenért és Lengyelországért vállalta ezt a házasságot. A litvánok türelmes hittérítője, a lengyelek gondoskodó, országépítő uralkodója lett.

Mindkét nép védőszentként tiszteli, de szentté csak a lengyel pápa, II. János Pál avatta 1997-ben.

A krakkói Jagelló Egyetem festményéről buzgón magyarázza az idegenvezető, hogy az egyetemet újrászervező Ulászlót és Jadwigát ábrázolja a Jagelló- és az Anjou-címerrel. Meg sem említi a királynő magyar származását. Kérdezzük meg tőle: vajon mit keresnek Hedvig címerében az Árpád-sávok?

Zsigmond Emese



Év végén!  
3 díjat!  
sorsolunk ki

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:  
[www.napsugar.ro/megfejtések.php](http://www.napsugar.ro/megfejtések.php)

# Az aranygombok

## I. rész



2019 Rákóczi éve:

315 éve választották Erdély fejedelmévé Gyulafehérváron. II. Rákóczi Ferenc, a szabadságharc vezére 1676 márciusában született.

Hullatja levelét Rákóczi vén fája,  
minden levelének egy könnycsepp az ára.  
Mesél szabadságról, kuruc-labanc korról,  
mesél a legtöbbet Rákóczi Ferkóról.  
Fejedelmek sarja, leggazdagabb ága,  
Zrínyi Ilonának szép kis fiacskája.  
A nagy fejedelem is volt bizony ám gyermek,  
de nemcsak játék várta s szép, aranyos termék.  
Hétéves volt, vagy kicsivel több talán,  
mikor Thökölyvel részt vett jó pár csatán.  
Hideg földön aludt és sátorban télen,  
így edződött teste kinn a csatatéren.

**S**ok-sok Rákóczi-fa van szerte a Kárpát-medencében. Némelyiket csemeteként ültették a fejedelem születésekor, van, amelyikhez a lovát kötötte, másinak hús lombja alatt pihent meg.

Minden fa mesél, csak figyelmesen kell hallgatni a sűgő-bűgő faleveleket.

Volt egyszer egy kis herceg, róla szól most ez a mese.

Rákóczi Ferkó tízéves volt, amikor Munkács várát, a Rákóczi család ősi fűszkét megtámadta a császár serege. A várát úgy körűlvették, hogy se ki, se be többé. Nagy volt a túlerő, de nem adták fel, elszántan védtek a várát. Hőslelkű édesanyjával, Zrínyi Ilonával és nővérével, Juliankával osztottak a védők sorsában. Ferkó bátor leányke volt, néha ő maga lelkesítette a vitézeket. Amikor az ellenség támadni készűlt, szaladt nyomban a bástyákra. Innen jól megfigyelhette, hogyan csatároznak a lenti síkon a várbéli vitézek a császáriakkal. Ágyűgolyók rűpködtek fűlűtte, pattogtak a várfalakon. Egy napon azonban csend űlt a tájra. Az ellenség abba hagyta az ostromot, és elvonult.

Ferkó szomorűan nézte a várfokról a tájat. Gondolt egyet, édesanyja elé állt, és arra kérte, hadd lovagolhasson ki.

– A vár körül az ellenség csak arra vár, hogy téged elfogjon! – figyelmeztette szigo-





rúan az édesanyja, de Ferkó addig-addig könyörgött, amíg édesanyja rá nem bólintott, s kísérettel elengedte.

Ferkó díszes csapatának élén kilovagolt a várból. Aranygombos piros dolmánya s oldalára kötött arany kardja csak úgy szikrázott a napsütésben. Vágtattak a dús-füvű réten, mint amikor galamb röppen ki a kalitkából.

Nemsokára megálltak pihenni. A távolban tárogató szólt. Ferkó a kesergő hang irányába fordította lovát. Az erdő szélén megpillantott egy mezítlábás, rongyos leánykét.

– Ki vagy te? – kérdezte kíváncsian.

– Tyukodi Matyi – felelt megszeppenve a leányke.

– Mit keresel erre?

– Valami ennivalófélét, mert rettentően éhes vagyok – vallotta be Matyi.

– Nem félsz egyedül? – ámult Ferkó.

– Nem vagyok egyedül – mutatott az erdőből kihallatszó tárogató hangja felé Matyi –, vannak itt szegények annyian, mint erdőn a fa! Ide húzódtunk az ellenség elől, erdők sűrűjébe, sziklák odvaiba.

Ferkó szomorúan hallgatta, majd leszákította dolmánya egyik aranygombját.

– Itt ez a gomb! Menjete a városba, és vegyetek rajta annyi ennivalót, amennyit csak lehet!

Azzal visszavágtatott a várba.

Egy hét múlva Ferkó ismét kilovagolhatott. Újra találkozott Matyival, aki nem győzött hálálkodni. Elmesélte, hogy milyen

nagy volt az öröm a bujdosók között, amikor finom ételekkel tértek vissza.

Ferkó boldog volt. Búcsúzáskor ismét letépte egyik gombját, és Matyinak adta.

Így történt harmadszor is. Ekkor azonban leselkedő labancok nyargaltak elő az erdőből. Majdnem elfogták őket, de a várból idejében megérkezett a segítség. Megfutamították a támadókat.

Pár nap múlva a császári sereg újra körbevette a várat.

Ferkó és Matyi nem találkozhatott.

*(Vajon találkoznak-e még? És mi történik a várba szorultakkal?)*

*A folytatásból áprilisban kiderül.)*

**Ekkor azonban leselkedő labancok nyargaltak elő az erdőből. Majdnem elfogták őket.**

DÖME ZSUZSA

# Kuty napló

## Kutyagyomor a csontot is megemészti

**K**issé furcsállottam a dolgot. Előfordult már, hogy egyikük néhány napig távol volt. De hogy mindketten? Erre még nem volt példa.

Heteken át szoktattak a gondolathoz. Többször elmondták – mintha bizony nekem lenne baj a hallásommal –, hogy megértsem: napokig nem lesznek itthon, háromnapos biciklitúrára mennek.

Távozásuk után a kapuzsínben vertem tanyát, kerékpárjuk helyére kuporodva hűségesen vártam visszaérkezésüket.

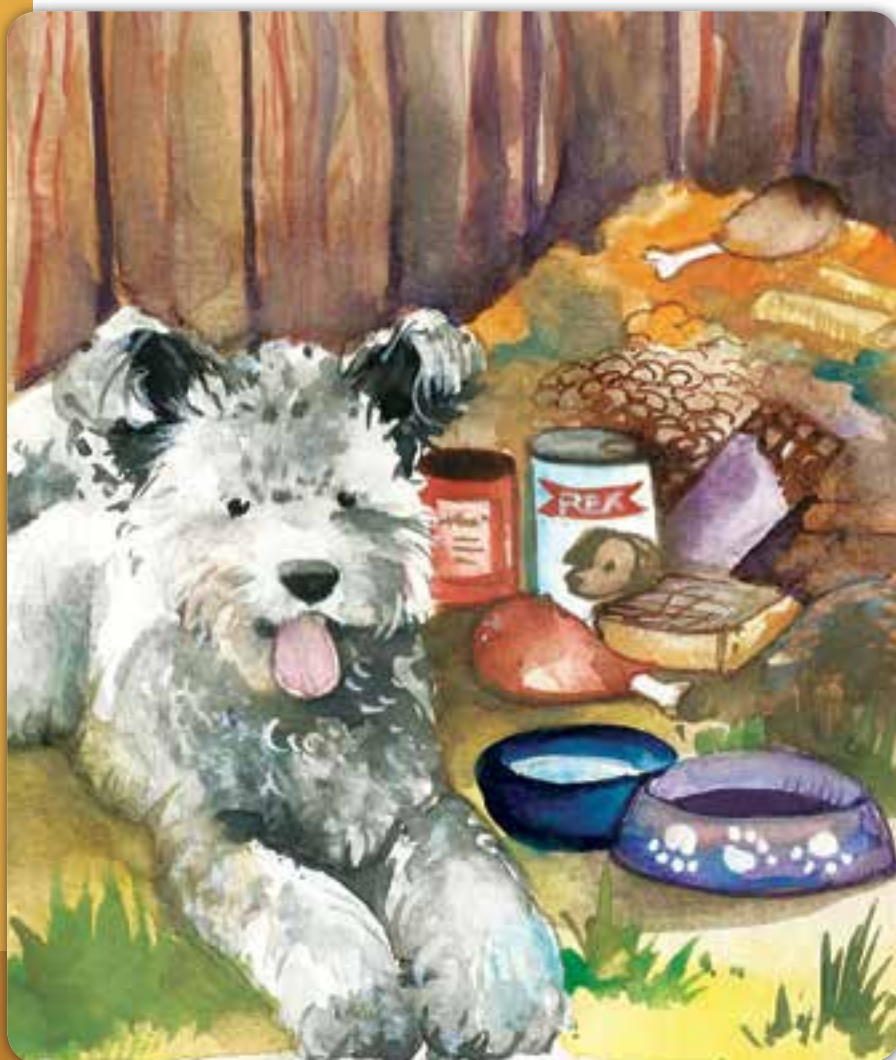
Nem tudom, más eb hogy van vele, nekem megvan az a jó szokásom, hogy az edényemben sohasem hagyok ételmaradékot.

Így bárki jön hozzám, mindenki azt hiheti, hogy aznap még egy falatot sem ettem. Több éve gyakorolt taktikám gazdáim távollétében végre meghozta gyümölcsét: napjában többször is degeszre tömhettem a pocakomat csirkehússal, húslevessel, marhasülttel, disznópörkölttel, kutyatáppal, makarónival, rizzsel, tarhonyával és mindenféle más földi jóval. Keserű magányomban – nagy meglepetésemre – a szomszéd is vetett nekem pár kedves szót és sok finom falatot, Nóri és Vera pedig naponta megetetett, megszálltatott. Sose jöttek üres kézzel, a húskonzervek mellé mindig jutalomfalat, csoki, sütemény, palacsinta, fagyalt dukált. A szomszéd gyerekek is kedvükre kényeztettek, egyszer még kakaót is csempészték az edényembe; friss vízről is rendszeresen gondoskodtak.

A harmadik nap estéjén a biztonság kedvéért – nehogy véletlenségből éhen haljak – egymás után háromszor vacsoráztam. Először finom házi kosztal Nóri etetett meg. Távozása után érkezett Vera, aki pompás belsőséget, szalontüdőt hozott, késő este pedig a szomszéd kislány császármorzsaival töltötte színültig tele a tálkámat. Úgy jóllaktam, mint a duda.

Elégedett szunyókálásomból éjfél körül ébresztettek fel biciklijükről frissen lepattanó gazdimék.

Örömmel üdvözöltem volna őket, futottam volna eléjük, ha teli hasam nem korlátozta volna mozgásomat. De így csak rogyadozó léptekkel ván-



szorogtam a kapuhoz, mintha nem is a gazdámék, hanem én vettem volna részt háromnapos biciklitúrán.

Kisgazdimnak azonnal feltűnt szokatlan elesettségem.

– Látod, neheztel, hogy ilyen sokáig távol voltunk – mondta szemrehányóan a férjének, pedig az ő ötlete volt a kirándulás.

Kicsomagolta a Nagyszakácsiból kizárólag nekem hozott vadrostonsültet. De ételre akkor én már ránézni se bírtam.

– Ez az Aliz teljesen lelki beteg lett. Látod, nem is eszik. Bizonyára megharagudott! – sóhajtott a lelkiismeret-furdalástól

gyötörve érzékeny lelkű Kisgazdim. Bánatos arcán a hold fényénél egy legördülő könnycseppet véltem felfedezni.

– Egye meg a kutya! Csak nem hagyom, hogy éjnek évadján itassa itt nekem az egereket! Legfeljebb holnap majd megint lelegelem az összes gyomorgyógyító füvet – gondoltam, és hősiesen legyűrtem a mádláttá vadpecsenyét is.

Utána türelmesen megvártam, míg a gazdáim nyugovóra térnek. Így nem láthatták, milyen üggyel-bajjal gyömöszölöm be magamat eddig tágas házikóm most szűknek bizonyuló bejáratán.

## A kutya, a macska, az egér meg a gyűrű

Kínai mese

**É**lt egyszer egy házaspár, volt egy szerencsét hozó gyűrűjük: akinek ez a gyűrű a birtokában volt, az mindig számíthatott rá, hogy lesz biztos megélhetése, bármin fordult is élete sora. A házaspár azonban nem hitt a gyűrű varázseréjében, és eladták.

Amint a gyűrű elkerült a háztól, beköszöntött a szűkölködés, és nemcsak ők nyelték az éhkoppot, hanem a háziállataik is.

A koplaló kutya meg a macska – akkoriban még meghitt jó barátok – úgy döntöttek, hogy visszaserzik a csodagyűrűt. Tudták, hogy hol, melyik házban, miféle kincsesládikában rejtegetik.

– Ide hallgass, mit sütöttem ki! – mondta a kutya a macskának. – Kapd el az egeret, és ígérd meg neki, hogy szabadon ereszted, ha lyukat rág a kincsesládikába, és kihozza a gyűrűt. A többit bízd rám.

– Nagyszerű – nyávogta a macska, és megfogta az egeret, az pedig kénytelen-kelletlen vállalta a feladatot.

A macska a fogai közé fogta, fölült a kutya hátára, a kutya pedig jó sokáig kutya-golt, átkelt a folyón, majd besurrant abba a bizonyos házba. Az egér gyorsan lyukat

rágott a kincsesládikába, előhozta a gyűrűt, aztán mehetett, ahová akart.

A macska a szájába vette a gyűrűt, fölkapaszkodott az első házra, s a tetőgerincen át villámgyorsan otthon termett. Átadta a csodagyűrűt a gazdáinak, azok pedig elhalmozták kedveskedéseikkel.

A kutyának meg bezzeg szemrehányást tettek, amikor hazaért, mert azt hitték, hogy elcsatangolt. A sanda macska hagyta, hogy ilyen igazságtalanság érje a kutyát, nem szólt egyetlen jó szót sem az érdekében.

A kutya azóta esküdt ellensége a macskának.



# Kvak és a hóvirág



Köszöntelek,  
hóvirág,  
telet űző kisvirág!



Ezt az apró szépséget mindenki ismeri, és mindenkinek ugyanaz jut róla eszébe: a tavasz. Ő a kis hírnök, aki már februárban jelzi, hogy megtört a tél hatalma.

Ha ránézünk, úgy tűnik, mintha három tejcsepp hintázna a szár végén (1. kép), erre utal latin neve: *Galanthus*, azaz tejvirág. A *gale* tejet, az *anthos* virágot jelent. Magyar népi megnevezései: hófehérke, gyócsé (a fehér gyolcsra utal), fehér tavaszika, árvavirág. Ritkán, de női keresztnévként is találkozunk a Hóvirággal.

A keresztény legenda szerint a remény szimbóluma: a Paradicsomból kiűzött első emberpárt, Ádámot és Évát e kis virág látványa vigasztalta.

A hóvirág az amarilliszfélék nemzetségébe tartozik. Ki gondolná, hogy több mint 20 faja létezik, s mind fehér színű, kevés az eltérés köztük. Nálunk csak 4 féle hóvirág nyílik: a kerti pompás hóvirág, a redőslevelű, a levantei és az őshonos kikeleti hóvirág. Ez utóbbi a legelterjedtebb, legismertebb.

A legkülönlegesebb hóvirág Görögországban él, és októberben virágzik.

Mivel az erdeinkben nyíló kikeleti hóvirágot tömegesen szedték, nem ügyelve arra, hogy hagyományosan a földben maradjon, már-már a kihalás fenyegette, ezért 2005 óta védett növény, leszedése pénzbírsággal jár.

Persze csak az erdőben tilos hóvirágot szedni, a kertből szedett csokorral nyugodtan felköszöntheted anyukádat és minden nőismerőst. Az is igaz viszont, hogy – mint minden virág – a tövén sokkal tovább virul, mint vázában. Érdeemes tehát megfontolni, hogy leszakítod-e, vagy inkább a kertben gyönyörködsz benne!





3

A hóvirág hagymás növény. Mikor elegendő fényhez jut, a hagymában felhalmozott tápanyagból a fagyott földből is elő tud bújni lándzsás levélkéje (3. kép).

Termése (2. kép) májusban érik meg. Az olajos bogyókat a hangyák szeretik, és messzire elhurcolják, segítve ezzel a hóvirág terjedését. Ha termése beérett, a növény visszahúzódik, s majd következő évben bújik ki újra.

A hóvirág mérgező, de a gyógyszeripar számára kincs, mivel gyermekbénulás és Alzheimer-kór elleni anyagot vonnak ki belőle.

Várlak benneteket áprilisban is. BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte  
KOVÁCS RÉKA RHEA

Rajzoljatok hóvirágot  
vagy más tavasz-  
hírnököt, és küldjétek  
el nekem!

Rézműves Flórián,  
Nagyvárad

Schwarzkopf Tamás,  
Szatmárnémeti



Juon Dávid,  
Korond



Tamás-Arany  
Krisztián,  
Nagyszalonta

Barabás Tímea  
Júlia,  
Dés

# Az élővilág feltalálói

A legkiválóbb műszaki megoldások, amelyek bámulatba ejtik a tudósokat is, a természetben találhatók. Az ember ősidők óta figyel, és próbálja megérteni, sőt utánozni a természet találmányait. Íme néhány technikai megvalósítás, amelyek az állat- és növényfajokat a feltalálás mestereivé avatták.



## A tépőzár

Georg de Mestral svájci tudós, a hajsütő vas, a fogkefe és a füstszűrő feltalálója egy erdei séta után mikroszkóp alatt megfigyelte a ruhájára és kutyájára szőrre akaszzkodott bogáncsokat. Rájött, hogy a bojtortján termésén sok-sok apró horog található, amelyek bekapaszkodnak az állatok bundájába, a szövetszalak hurkaiba. Ennek mintájára alkotta meg a tépőzárát, amely egy horgos és egy hurkos szalagból áll.

## Vegyészek

A növények az élővilág legkiválóbb vegyészei. Egy növényfaj akár több ezer kémiai vegyületet is képes előállítani napfényből, vízből és a talajban található néhány ásványi anyagból. Az ember a növények által „feltalált” értékes anyagok egy részét felfedezte, és máig használja. A sűrű, üvegszerű, folyékony váladékok (a mézgák, balzsamok és gyanták) például a legerősebb ragasztók alapanyagai. De az autó- és rágógumik alapanyaga, a gumi is növényi eredetű, a kaucsukfából csapolják.



## Repülő szerkezetek

Az élővilág legkiválóbb repülő szerkezeteit nem a madarak, hanem a rovarok és a növények találták fel. A rovarok röpte meghazudtol minden általunk ismert fizikai törvényt: a darazsak szárnya a testméretükhöz képest kicsi, mégis képesek a saját testsúlyuk mellett a zsákmányuk súlyát is a levegőbe emelni. A legyek légüres térben is tudnak repülni, ott, ahol nincs felhajtóerő. A növények különféle repítő készülékeket fejlesztettek ki, amelyek több száz kilométerre juttatják el magvaikat. A pitypang magját repítő bóbíta például az ejtőernyőhöz hasonlóan működik.



## Radarok, nyomkövetők

Láttál már óriási, több ezer egyedből álló hal- és madárrajokat? Gondolkodtál azon, hogyan képesek ezek az élőlények úgy együtt mozogni, hogy nem ütköznek egymásnak? Csak sejtjük, hogy egy olyan „radarkészülék” fejlesztettek ki ezek az élőlények, amelynek a működési elve az ember jelenlegi tudását meghaladja. Egyes lepkefajok nyomkövető készüléke képes több kilométeres távolságból bemérni és megtalálni társuknak a levegőbe kibocsátott egyetlen molekulányi feromonját, illatanyagát is.



## A legtökéletesebb kötél

A pókok fonala olyan különleges szerkezetű anyagból készül, mely többszörösen szilárdabb az acélhuzalnál, és mindemellett még rugalmas is. Ha nedvesség éri, megnyúlik, így hajnalban a pókhálóra ülő kis harmatcseppek terhe alatt nem megy tönkre. Amint felszárad a harmat, a háló visszanyeri feszségét, és ismét alkalmassá válik a zsákmányfogásra. A pókfonalat ráadásul a végtelenségig lehet sodorni, mégsem szakad el. Ennek titka, hogy a fonal milliárdnyi kis forgócsapágyból áll.

## Élőlények és magyar feltalálók

Az élőlények vizsgálatával számos magyar feltaláló ért el nemzetközi sikereket. A térgeometria atyjának, Bolyai Jánosnak több elméletét is a természet ihlette. Szent-Györgyi Albert elsőként vonta ki növényekből a C-vitamint. Deme Miklósné Fazekas Andrea a meggy magját vizsgálva jött rá, hogy a mag teherbíró képessége megegyezik a betonéval, de súlya jóval kisebb és a fagyállósága is jobb, mint a hagyományos kavicsbetoné, így feltalálta a meggy magbetont. Asbóth Oszkár, a helikopter egyik atyja megfigyelte, hogy a juhar magjai a helikopter szárnyaihoz hasonló forgómozgást végezve repülnek.



## Kisköpe

Ki találta fel a konzervnyitót? Lapozz bele a Napsugár 2010-es évfolyamának 1. lapszámába, s Bitay Éva néni cikkéből megtudhatod.

A lapszámot a Napsugár honlapján találd: [www.napsugar.ro/archivum.php](http://www.napsugar.ro/archivum.php). Az élővilág találmányai Éva néni is ámulatba ejtették. Ő több mint 50 éven át mesélt róluk a Napsugár hasábjain.

A megfjtéseket honlapunkon közöljük:  
[www.napsugar.ro/megfjtések.php](http://www.napsugar.ro/megfjtések.php)

Év végén!  
**3** díjat!  
sorsolunk ki

# Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)



## Isten közelsége

A Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum Szatmárnémeti központjában, a Római Katolikus Püspökség egyik szárnyépületében működik. 1991-ben alapították, amikor a kommunizmus bukása után lehetőség nyílt felekezeti iskolák létesítésére. Kezdetben csak líceumi osztályokkal működött, később gyarapodott gimnáziumi, elemi osztályokkal, sőt óvodai csoportokkal is.

Büszkén viseljük a 200 éve élt nagy városépítő, Hám János püspök nevét, akit követésre ösztönző példának is tekintünk.

Iskolánk szimbóluma az ősi Krisztus monogram és Szűz Mária nevének kezdőbetűje egybefonódva. Jelentése: Mária által Krisztushoz. A jel megjelenik az iskola zászlaján, jelvényein, hivatalos iratain. Zöld-fehér zászlónk a tisztaság és a remény jelképe.

A nevelésben példaképünk Jézus, nem a folytonosan változó szemléletmódok. Arra törekszünk, hogy diákjaink másokért élő emberré váljanak.

A szülői közösség és az iskola kapcsolata meghatározó szerepet tölt be gyermekeink nevelésében. Hagyománya van nálunk a szülős kirándulásnak, az előkészítő osztály számára szervezett összerázónak, a jótékonysági bálnak, a közös ünnepeknek, mint a karácsonyvárók, anyák napja, iskolanapok, születésnapok, tematikus találkozók. Kihasználjuk az erdőhegyi és szokondi lelkigyakorlatos házak nyújtotta lehetőségeket erdei iskola szervezésére. Isten „égig érő tantermébe” költözünk néhány napra, kiszakadva a zajos városi környezetből. Itt megtapasztalhatjuk, hogy a teremtett világ,



a természet közelsége testi és szelle-  
mi kikapcsolódást nyújt.

Isten közelségét folyamatosan  
érezzük. A szatmári Székesegyház-  
ban kezdjük a tanévet, segítségül  
híva a Szentlelket egész évi mun-  
kánkra. Itt hangzik el Ádámkó Ist-  
ván Csaba igazgató úr örömujjon-  
gást kiváltó mondata is: „Ezennel  
ünnepélyesen lezárom a tanévet!”

Kicsinyeink lelkesen szolgálnak  
a szentmiséken, felolvasnak, ministrálnak, furulyá-  
val, gitárral kísérvé az éneklést. Mindannyiunk szá-  
mára különleges élmény, amikor a harmadikosok  
első áldozását közösen, az iskolai szentmisén is  
megünnepeljük.

Diákjaink rendszeres, kitartó munkával kitűnő  
eredményeket érnek el különböző megyei, orszá-  
gos, akár nemzetközi versenyeken, vetélkedőkön.  
Eredményeinknek köszönhetően vehettünk részt  
több alkalommal is az illyefalvi Napsugár táborban.



Nemcsak részt-  
vevői, de szerve-  
zői is vagyunk  
több versenynek.  
Sokan járhattatok

már nálunk a Vidám Versek Versmondó Versenyé-  
nek országos szakaszán.

Néphagyományainkat is hűen ápoljuk. Minden  
osztályban folyik furulyaoktatás, néptáncoktatás.  
Táncosaink büszkén lépnek fel a különböző hagyó-  
mányőrző és iskolai rendezvényeken.

Nevelőként bízunk abban, hogy a gyermekeink  
lelkébe elvetett magvak jó talajba kerülnek, és  
meghosszák bőséges termésüket.

Kedves Napsugár-olvasók! Ahhoz, hogy megta-  
pasztaljátok iskolánk hangulatát, látogassatok el  
hozzánk! Szeretettel várunk mindenkit!



A Hám János Líceum  
tanítói közössége:  
Renn Renáta, Urbán Klára,  
Földes Ildikó, Leiti Mónika,  
Krányák Jusstina



# Levelező



Ha huszárosdit játszottok, nem a durva csihipuhit, az üsd, vágd, nem apád kegyetlenséget gyakoroljátok, hanem a nemes célért vívott, bátor csatát, az önfeláldozást. Erre tanítanak '48-as hőseink, akikre ilyenkor márciusban emlékezünk.

Küldjétek rajzot, verset, kézimunkát, fényképet arról, hogyan ünnepeltetek. Lapzártáig ezek a barátaink küldtek levelet Kószabószának: **Haidu Anna**, Avasújváros; **Béres Dorotyta**, Búzásbesenyő; a **gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola III.**, a Fogarasy Mihály Iskola III. B; a **szatmárnémeti Kölcsy Ferenc Főgimnázium IV.**; a **marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskola IV. B**, a Művészeti Líceum II. B, a Bolyai Farkas Líceum III., a T. Vladimirescu Iskola IV. C, a Református Kollégium IV.; a **nagyvárad** D. Cantemir Iskola II. E, a Szacsvay Imre Iskola III. J, IV. B; a **négyfalusi Zajzoni Rab István líceum III.**; a **sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola IV. E**; a **csíkszeredai Művészeti Líceum IV. B**; a **székelykeresztúri Orbán Balázs Líceum III. SbS osztálya**; a **csíkszentdomokosi IV. A**; a **nyárádszeredai IV. B**; a **tordai IV.**; a **szalárdi IV.**; a **korondi III. B**; a **mezőcsávási IV. B**; a **kézdiszentkereszt** II. és IV.; az **olthévízi III. B**; a **zabolai II., III. és IV.**; az **esztelneki IV.**; a **vámosgálfalvi IV. B**; a **szamosújvári IV.**; a **lövétei III., IV.**; a **gyulakuti III.**; a **marosszentgyörgyi III.**; a **csíkdánfalvi IV. osztály**; **bethlenszentmiklósi, dési, krasznahorvati, málnásfürdői, magyarlapádi, szabadkai olvasóink**, a **Kallós Zoltán Alapítvány**.



**György Zoltán Botond** rajza, Nyárádszereda



• Mit számít a tűszúrás egy vitéz huszárnak?! A **szatmárnémeti M. Eliade Iskola** közös Március 15-i ünnepére készülve fiúk-lányok együtt varrták a kokárdát **Román Melinda, Gábrus Andrea, Mihali Tünde, Kováts Éva** és **Koncz Tünde** tanító néikkel.

• *Kossuth Lajos azt üzenté...* **Bunău Irén** tanító néni árpádi osztályának minden tanulója egy-egy nyalka huszárt küld Kossuth honvédseregébe.



• A moldvai csángó faluban, **Lujzikalagorban** is vannak olvasóink. **Petres László** tanító bácsi kisdíákjai a Szivárványból kivágott nemzetiszín tulipánjuknak örvendenek.



● *Aki nem ismeri a múltat, az nem értheti a jelent, és nem tudja tervezni a jövőt.* **Fekete Rozália Erika** tanítónő vámosgálfalvi negyedikesi településük múltját kutatva rengeteg kincsre leltek. Ezeket osztályuk kis múzeumban állították ki.



● Nagy élmény volt ellátogatni kedvenc havilapunk szerkesztőségébe – üzenté **Balajti Annamária** és **Chromech Krisztina** tanító néni a nagyváradi D. Cantemir Iskola harmadikos és negyedikes tanulói nevében.



**Kedves szülők, nevelők!**  
**Köszönjük mindazoknak,**  
**akik személyi jövedelemadójuk**  
**2%-ával támogatják**  
**a Napsugár Alapítványt.**

Ha ebben az évben is méltónak tartanak a támogatásra, kérjük, töltsék ki a mi adatainkkal a 230. számú űrlapot, és küldjék el a helyi Pénzügyi Hivatalhoz.

Az űrlap honlapunkról is letölthető:  
[www.napsugar.ro](http://www.napsugar.ro)

Adataink: Fundația Culturală Napsugár;  
Cod de identificare fiscală: 7714627;

Cont IBAN:

RO16RNCB0106026613330001

**LEADÁSI HATÁRIDŐ: 2019. MÁRCIUS 15.**

**Köszönjük bizalmukat és támogatásukat!**  
**A Napsugár és a Szivárvány**

● Ők a Mesemondóverseny legjobbjai Lövétén – írta **Mag Ottilia** tanító néni. Bizonyára a forradalom emlékét is csodaszép székelyruhájukban idézik fel.



*Köszönjük, hogy hónapról hónapra ennyi szép mesével, verssel örvendeztetnek meg. Jókat mulatunk a vicceken, törjük a fejünket a rejtvényeken, jó kézimunka-ötleteket találunk. Várjuk a további lapszámokat.*

**A korondi harmadikosok és Tófalvi Csilla tanító néni**

● **Bálint Piroska** tanító néni oroszhegyi diákjai ezen a képen a tanév első Napsugarának örülnek, és az első bélyegeket ragasztották fel a gyűjtőlapra. Azóta hatféle bélyeggel gazdagodott a kollázsuk.



# Rejtvénypályázat

Áprily Lajos márciusi versének két sora e havi rejtvénypályázatunk megfejtése. Év végén öt könyvjutalmat sorsolunk ki a leghűségesebb pályázók között.

A Rejtvénykirály



**Év végén!**  
**5 díjat!**  
sorsolunk ki

## VÍZSZINTES

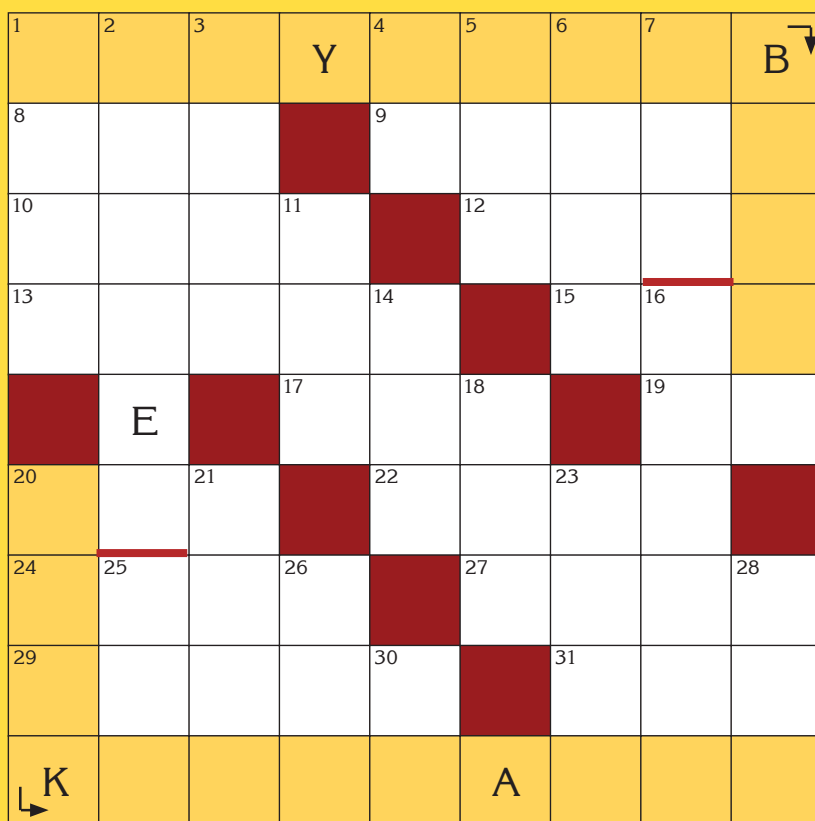
1. A megfejtés első része
8. A végén fura!
9. Hivatali helyiség
10. Kugli
12. Nagyon régi korszak
13. Anekdota, vicces történet (ADOMA)
15. Angyal-rang (ARK)
17. Fohász
19. Pára!
20. Magyar Távirati Iroda, rövidítve
22. Forma
24. Valakinek rosszat tevő
27. Számok vége!
29. Azonnal harcra készülés a katonaságnál
31. Könyv is, lapu is van ilyen

## FÜGGŐLEGES

1. Sete-..., félszeg, ügyetlen
2. Származás
3. Lakás használója
4. Te meg én
5. Könyv szerzője
6. Áll alatti zsírpárna
7. Állami illeték
11. Becézett Emília

14. Eme ellentéte
16. ... krumpli, finom főtt tojásos étel
18. Fölé ellentéte
20. A megfejtés folytatása
21. Inni ad neki

23. Ázsiai folyó (AMÚR)
25. RII
26. Dicsőítő vers
28. Majdnem kiakad!
30. Óóóó!



VAJNÁR ILONA rejtvénye

## Tavaszi meglepetés



### A Hó-Napsi

3 pályázati rejtvényének megfejtését és a 7 győztes nevét honlapunkon találjátok meg:  
[www.napsugar.ro/ho-napsi.php](http://www.napsugar.ro/ho-napsi.php)

...

A rejtvénypályázatok megfejtését honlapunkon közöljük:  
[www.napsugar.ro/megfejtések.php](http://www.napsugar.ro/megfejtések.php)



# Találd ki!

# 1

Másold át a betűket a kockákból a sárga hálóba, majd olvasd össze őket: egy '48-as nóta két sora a megfejtés.

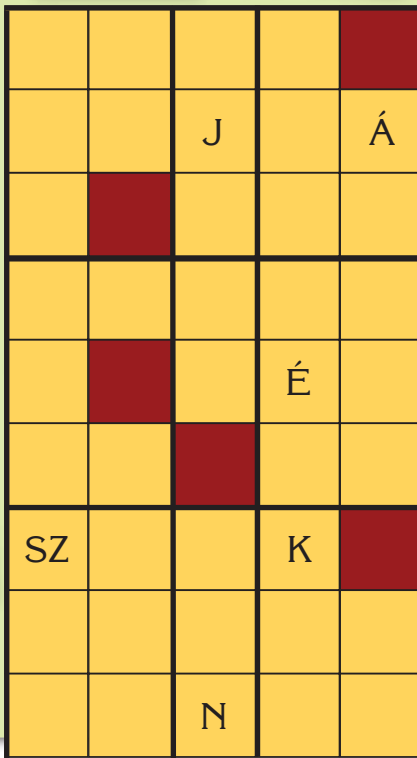
N	A
É	G
T	E

K	
I	T
A	K

SZ	N
K	A
Á	NY

O	N
K,	
E	D

Á
T



E	
T	Á
A	T

GY	E
P	A
S,	

E
P
N
R
J
K

# 2

Nem elég, hogy összekeveredtek a betűk, az egyik szónak semmi keresnivalója a többi közt: kakukktojás. Keresd meg!

AZSÓR

PÁNTULI

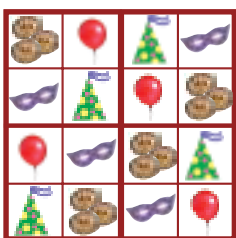
KECIN

SZÁRCIN

NAGORO

SZŰGEF

LIMOLI



1.

## Februári megfejtések

2. Szalagos  
3. 1-E, 2-C, 3-A, 4-F,  
5-D, 6-B



**SEGÉLYKÉRÉS**  
Könczey Elemér  
karikatúrája



- Milyen a villany-szerelő munkája?
- Feszültséggel teli.
- ...
- Akarsz sokat keresni?
- Igen!
- Akkor majd jól elbújok...
- ...
- Hogy hívják a vegetáriánus ragadozó madarat?
- Legelészölyv.
- ...
- Milyen nemzetiségű vagy, és mit csinálsz?
- Török.
- ...
- Miért hoztál vattát a névnapomra?
- Hát nem fülbevalót kértél?!
- ...
- Mennyi az évi fizetése?
- Azt sem tudom, ki az az Évi!
- ...
- Honnan tudod, hogy megtaláltad a nagy ő-t?
- Két nagy ékezet van rajta!
- ...
- Mit csinál a szomjas úrhajós?
- Űrkutatót ás.
- ...

## Mit gondol...

a béka? A legtréfásabb ötleteket közöljük.



### Mit gondol a bagoly?

A decemberi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Uhu-uhu, minden nézőpont kérdése.
- Egyik szemem szép, a másik még szebb, mert nagyobb.
- Így ni, ne legyünk földhözragadtak, nézzük inkább az eget.
- Azt mondják, a nyaktorna jó fejfájás ellen.
- Micsoda világ! Minden a feje tetejére állt!
- Segítség! Kificamodott a nyakam!
- Vajon erre gondolt a farkas, amikor azt mondta, hogy „kitekerem a nyakadat”?
- Akárhogy nézem, ez egy egér. De miért lóg fejfelé, és miért van szárnya?
- Így látja a világot a denevér?

– Ágacska, állj félre, mert nem látom a vacsorámat!

– Jó, jó... Tudom, hogy nem illik leskelődni, de olyan murisak a szomszédaim: a mókus a kádban, a borz a borz-alomban.

– Itt a cirkuszban kitöröm a nyakam. Vissza megyek éjjeliőrnek az erdőbe.

– Jobbra dül, és balra dül, tücsök koma hegedül.



Balogh Zsófia, Marosvásárhely; Udvardi Iringó, Bálint Kincső, Kiss Zselyke Boglárka, Sepsiszentgyörgy; Szövérfi Réka, Szabó Szilárd, Seprőd; a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola III. B osztálya; az ivói III.; a lövétei III., IV.; a hármásfalusi IV.; a zabolai IV. B osztály



## Szólj, szám!



### Szó-móka

1. *Nyelvet éppúgy nem lehet újítani, akár a fát. Oly mélyre bocsátja gyökereit, oly ősi életet él, hogy rajta az embernek csak alakító hatalma van.* (Illyés Gyula) A nyelv lelke, belső törvényei kikezdetlenek, de a helyesírás szabályai gyakran változnak. Az 1849-es honvédszászlón (a 4. oldalon) a mai helyesírás szerint hemzsegnek a hibák. Javítsátok ki őket! Keressetek szavakat, amelyeket ma is lly-el írunk. Írjátok le szótagolva őket.

2. *Az ember a növények által „feltalált” értékes anyagok egy részét felfedezte (18. oldal).* Mi a különbség a **felfedező** és a **feltaláló** között? Foglaljátok egy-egy mondatba mindkét szót.

3. Nyelvünk finom műszer. A felsorolt szópárokban mindkét alak helyes, de nem ugyanazt jelentik. Ne keverjük őket! Alkossatok mondatot minden szóval: **királynő** – **királyné**, **időben** – **idejében**, **helység** – **helyiség**, **egyelőre** – **egyenlőre**, **ötön** – **öten**, **napsugarat** – **Napsugárt**.

– Milyen volt Gábor Áron hálósobája?  
– Rézágú.

...  
– Elég lesz, tanár úr?  
– kérdi a diák.  
– Nekem elég, neked elégtelen, fiam.

...  
Pistike sorolja az égtájakat:  
– Kelet, nyugat, dél...  
– És mi van dél után?  
– segít a tanár.  
– Délután megyek focizni.

Év végén!  
3 díjat!  
sorsolunk ki

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:  
[www.napsugar.ro/megfejtések.php](http://www.napsugar.ro/megfejtések.php)



# Maszat Művész és a feketekávé



Művészi maszlatolni nemcsak a boltban megvásárolt festékekkel lehet, hanem a környezetünkben talált egyéb anyagokkal – például kávéval – is. A kávéfesték oldódó kávépor és víz elegyéből születik, amelyet sötét árnyalathoz sűrűre, világoshoz hígabbra keverünk. Puha ecsettel úgy festünk vele, mintha vízfesték lenne. A kép száradás után kissé megsötétül, és szépia-hatású lesz, mint a régi fényképek, amelyeket a tintahal barnás festékével színezték.



Téged mire  
ihlet a kávéfesték?  
Küldd el nekünk!

Év végén!  
3 díjat!  
sorsolunk ki

A marosvásárhelyi Al. I. Cuza Iskolában Tóth Imola tanító néni diákjai a '48-as forradalom hőseinek fénymásolt rajzát festették át kávéval.

Márciusban a fehér, olvadó hófoltok között már felsejlik a barnás föld. Kávéval csodaszép koratavaszi tájképet alkothatunk. Nőnapra, március nyolcra képeslapot is készíthettek ilyen technikával, hiszen az illata is kellemes.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI



A marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskola IV. B osztályosai ügyesen alkalmazták decemberi ötletünket, a fonalgrafikát. Dálnoki Szilárd munkája.



Fazakas Csilla képzőművész illusztrációit tíz éve láthatjátok a Napsugár és a Szivárvány lapjain.

Óvodás voltam, amikor foglalkozáson elénk tettek egy csomag csodálatos, színes gyurmát, hogy mintázzunk belőle házikót. Egész nap gyurmáztam, megszűnt körülöttem a világ, még ebédelni sem akartam. Mikor késő délután értem jött anyukám, akkor álltam fel a kis asztaltól, és mutattam neki a művemet: icipici, többszobás házacska, berendezve bútorokkal, lakókkal, az ablakokon be lehetett kukkantani, ajtaját nyitni, leemelhető, piros tetővel, kertjében fákkal, virágokkal. Ekkor vettem észre a többiekét: kis fehér kockára piros tetőt tettek. Hát ezért végeztek olyan gyorsan!

Gyermekkoromban rengeteget rajzoltam, olvastam, nézelődtem, álmodoztam. Egymagamban igazán szabad voltam, a képzeletembe merülve csodák történtek, aprócskák, de szépek, fényesek. Csak kicsit lehunytam a szemem, kiakasztottam a horgonyokat, és huss...

Felnőve érzem a talpam alatt a földet, magam körül a komolyságot, de a gyerekek szemében most is felismerem azt a kis fényességet. Ha nektek rajzolok, erre gondolok.



# Tavaszelő hava, március



*Gólya, gólya, vaslapát,  
hozzál nekünk kisbabát... és persze  
tavaszt is. Ha eleget mondogatjátok  
a varázs-versikét, a gólya tavaszt biztosan,  
sőt talán még testvérkét  
is hoz nektek.*

**Magyarlapádon Szilágyi-Székely  
Melinda tanító néni alkotó kedvű kisdi-  
ákjai természetes anyagokból, naprafor-  
gó- és tökmagból, ágacskákból ragasz-  
tottak kémény tetején álló gólyát.**



**Szakács Anikó  
tanító néni székely-  
szenterzsébeti  
osztályában rafiából  
raktak fészket a  
vattakorong-gólyák.**



**Ivői olvasóink Nagy Lenke tanító néni vezeté-  
sével a konzervdobozt kémény-mintázatúra  
pingálták, forgácsot szórtak bele,  
ebbe állították a pálcikára ra-  
gasztott vattakorong-gólyát.**

**Károly Veronika tanító néni  
csíkmenasági diákjai  
a ceruzával színezett fát kivá-  
gott és ráragasztott virágokkal öltöztet-  
ték tavaszi pompába.**



**Marton Irénke tanítónő nyárádszeredai negyedikesei  
gondosan kivágták, élénk színű háttérre ragasztották  
a hóvirág szárát, leveleit. Ezután következtek  
a hajtogatott fehér virágkelyhek.**





**Kolcsár Mária** tanító néni csikmenasági osztálya zseniadrótból és zöld, fehér papírpöttyökből formálta, és kartonhenger vázába ültette a kecses kis hóvirágcsokrot.

Íme néhány csodaszép tavaszhihnök **Domokos Zsuzsa** tanító néni sepsiszentgyörgyi osztályából, a **Várad József Iskolából**, **Székely Edit** tanítónő kisdíákjainak munkái közül, amelyeket **Négyfaluból**, a **Zajzoni Rab István Líceumból** küldtek nekünk, illetve **Botlinger Tímea** mezőpetri tanítványainak munkáiból.



Színezzétek ki a kokárdát – a magyar zászló színei szerint, a paripát pedig – amilyenre szeretnétek. A hátára ragasszatok kartont, vágjátok ki, és rögzítsétek hurkapálcára.



Beküldték **Kerekes Melinda** és **Menyhárt Katalin** óvodásai **Kelementelkéről**, valamint **Nagy Lenke** ivói kisdíákjai.

# Irkafirka



Hótakaró borítja be  
a hegyet és a völgyet.  
Látok egy kis szárat  
a hótakaró felett,  
rajta egy kis bimbót,  
gyönyörű fehéret.  
Nem tudom, hogy mi lehet.  
Lehajlok hozzá,  
megnézem rendesen,  
már sejtem, hogy mi lehet!  
A tavasz hírnöke, a hóvirág!  
Csinos kis fejcskéje,  
hosszúkás levele,  
vékony kis szára  
törekeny és gyenge.

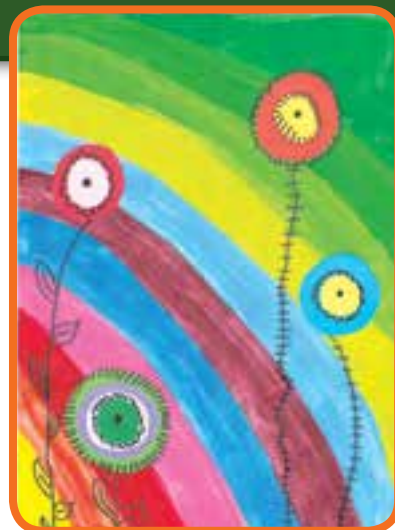
**Dávid Fruzsina,**  
Nagykároly

Itt a tavasz, itt a tél,  
Minden évszak mendegél.  
Négyen vannak testvérek,  
Minden évben eljönnek.  
Nyáron fürdő, télen vihar,  
Minden gyerek várva vár,  
Hogy kezdődjön a tavasz már.

**Nagy Gellért,**  
Nyárádszereda

Esik az eső hóval vegyesen,  
nem áll meg a tetőn,  
lefut a cserepen.  
Menni készül a tél,  
fogytán az ereje,  
de megígérte, hogy  
visszajön jövőre.  
El kell mennie a télnek,  
mert közel a tavasz,  
amikor a fűzfabokor  
rügyeket fakaszt.  
Az erdő mélyén a hóvirág  
is csak sorára vár,  
hogy mikor szórja szét  
a nap meleg sugarát.

**Kislaki Máté,**  
Nyárádszereda



**Módi Nikolett,**  
Szilágycseh

Kergeti a napot és  
hívja a holdat,  
az estében valami  
fura mindig megszólal.  
Két műsor is akad benne,  
az egyik jó, s a másiktól  
meg rettegsz.  
Kevés az idő és  
két választás,  
az idő telik,  
s a rossz nem vár.  
A jó csak vár, vár, vár,  
de a rossz már  
útnak is ered, s csak  
megy és megy és megy,  
de a háló megmentett.  
Az álmfogó álmat fogott,  
és a jó addig mesél,  
amíg a nap felkél.

**Fodor Kriszta Andrea,**  
Marosvásárhely



**László Johanna,**  
Esztelnek

Egyszer volt egy nagy csoda,  
Neve: Cica-iskola.  
Ki nem szólt, csak nyávogott,  
Az kapott cicatápot.

Ki oda sem ballagott,  
Az még jutalmat is kapott.  
Így hát senki sem ment oda,  
Meg is szűnt az iskola.

**Zsidó Emese Tímea,**  
Marosvásárhely



**Bándi Viola,**  
Csíkmenaság

**Kolozsi Andrea Larisa,**  
Olthévíz



Fal, kamra, ajtó, szék,  
még a kandalló is ég.  
Kád, fotel, pad és szék,  
ülök a fán, s nézek szét.  
Pohár, ablak, szárító,  
és még van rádió.  
Padlás, emelet és pince,  
örül ám a kis Vince.  
Van ágy, tévé is,  
nézni szoktam én is.

**Molnár Attila,**  
Kápolnásfalu

Az én házam csodaszép,  
lement a nap, sötét az ég.  
Boldogság a házamban,  
meleg paplan  
az ágyamban.

Háromtagú családom,  
meg a kinti barátok,  
kiskutyám, a pincsi,  
az ő neve Lizike.

Van még hat kis  
nyuszikám,  
három tyúkom,  
két libám.  
Őket nagyon szeretem,  
ápolom és etetem.  
Ház oldalán fecskéfészek,  
kis kertembe  
mendegélek.

**Pop Blanka Beatrix,**  
Marosvásárhely

Számomra az otthonom  
biztonságot és védelmet je-  
lent, a házunkban nyugal-  
mat és békességet érzek,  
család, barátok, ismerősök közelségét. Mikor otthon va-  
gyok, elfog a szabadság, alkotás és tervezés. Igaz, kívül-  
ről nagyon kicsi, de a fantáziámmal nagyobbá varázsolom  
akár bármilyen palotánál is. Lehet, hogy zsúfolt és apró,  
de minden nap boldogan hajtom álmomra benne a fejem,  
mert sok embernek lehet háza, de otthonná csak a csa-  
lád és a barátok tudják átváltoztatni. Egy embernek nem  
háza, hanem otthona kell hogy legyen.

**Nagy Evelyn Adrienn,** Marosvásárhely

Ember vagyok, nem tagadom,  
A szívemet nektek adom.  
Felöltöztem éppen szépen,  
Indultam is a rajtélen.

Sok szeretettel fogadtak,  
Megkértem, hogy rajtolhassak.  
Csikorgattam fogamat,  
Összeszedtem magamat.

Bámulatatos volt a tettem,  
Mindenkit megörvendeztettem.  
Jómagam is meglepődtem,  
De az eredmény beszélt értem.

**Bohonyi Maya,**  
Nagykároly

**Borbély Tekla,**  
Marosvásárhely



**László István Bence,**  
Csíkmenaság

– Apa, apa,  
Nézd, mennyi a csillag!  
Fenn az égbolton  
Vajon most miért van éjszaka?  
S ha hajnalodik az ég,  
Miért csupa kék?  
– Feküdj le, kislányom,  
Legyen édes az álmod!

– Anya, anya,  
Az ég miért csupa csillag?  
Miért van, hogy a sok „villany”  
Eltűnik, ha virrad?  
– Feküdj le, édes gyermekem,  
Holnap reggel jöhet a kérdésed.

Lefekszem, de csak  
Annyit mondom:  
Ennyi kérdéssel  
Nehéz elaludnom!  
**Opişan Noémi, Dés**



**Német Karola,**  
Esztelnek

**Címlap:**

**Bună Irén árpádi  
osztályának  
huszárai**

**NAPSUGÁR**, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.  
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.  
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.  
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuşi nr. 202. ap. 101.  
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001  
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001  
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR– EDITURA S.R.L.  
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

# KÓSZABÓCSZA üzenetei

**Olvass,  
és küldj  
rajzot róla!**



Somogyi Piroska szilágynagyfalusi tanítványaival harmadik éve tagjai a Szatmár-Ferencváros női kézilabda utánpótlás csapatnak. Ez a határon átnyúló program egyedülálló egész Európában. Edzőjük Somogyi Hunor Jácint sporttanár.



Kovács Zsófia Vera avasújvárosi olvasónk rajzát Kányádi Sándor Jó két ló szolgálja című verse ihlette

**Küldj  
képet  
osztályodról!**



Elindult már Kossuth is! Marton Irénke és Trufán Ildikó tanító nének nyáradszeredai kisdíákjai teljes forradalmi díszben indulnak – most még csak koszorúzni, tisztelegni a hősök emléke előtt, s majd ha kell, hozzájuk méltóan harcolni a szabadságért.



**Sportolj,**

**és küldj fényképet  
magadról!**



Balog Alex, Reich Annamária tanítványa a szatmárnémeti 10-es Iskolában karatében és cselgáncsban ért el sikereket.



**E lapszám támogatói:**

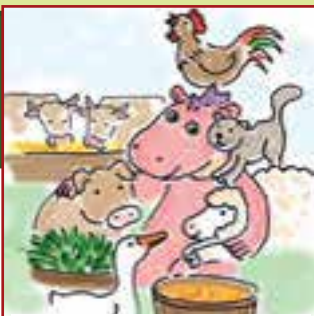
**nka**  
Nemzeti Kulturális Alap

Készült  
a Magyar Kormány  
támogatásával

  
MINISZTERELNÖKSÉG  
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

  
BETHLEN GÁBOR  
ALAP

  
RMDSZ  
  
COMMUNITAS  
ALAPÍTVÁNY



Mesterségem címe:  
**ÁLLATTENYÉSZTŐ**

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.  
Légy állattenyésztő! – biztatott Kószabócsza a 2011. októberi Napsugárban: [https://www.napsugar.ro/pdf/koszabosza/mester/kb\\_allattenyeszto.pdf](https://www.napsugar.ro/pdf/koszabosza/mester/kb_allattenyeszto.pdf)

Ára 4 lej, 400 Ft

